

Egyetemi könyvtárak, könyvtári rendszer – a békés egymás mellett működés elve

Nagy Zsuzsanna
Budapesti Corvinus Egyetem
Egyetemi Könyvtár

Magyar Könyvtárosok Egyesülete 48. Vándorgyűlése
Veszprém, 2016. július 8.

Könyvtári rendszer?

1997. évi CXL. Törvény: „...nyilvános könyvtári ellátás rendszere...”,
Könyvtári ellátás alrendszerei:

- nemzeti könyvtár,
- tudományos és szakkönyvtári ellátás: OSZK, DEENK, országos szakkönyvtárak, állami egyetemek központi könyvtárai, nyilvános könyvtári ellátást vállaló egyéb szak- és felsőoktatási könyvtárak
- közkönyvtári ellátás: megyei és települési könyvtárak
- ....és még
- egyházi könyvtárak
- iskolai könyvtárak

Könyvtári rendszer?

Alapelvek

- a könyvtárak kapcsolata nem hierarchikus
- együttműködésük kölcsönös előnyökön alapul
- ez együttműködés célja a hatékonyság (párhuzamosságok csökkentése, spanyolviasz, ...)
- szakmai és nem adminisztratív együttműködés
- minden könyvtár a saját feladatát lássa el
- szakértelem, elkötelezettség, attitűd
- feladathoz erőforrás

Cél: egymás mellett és **együttműködés!**

Egyetemi könyvtárak – sokfélék

- Egyetemi és főiskolai könyvtárak – 179, ebből 75 nyilvános
- Számítógépek 3857 (3382 internet)
- Könyvtári munkakörben 970 fő
- Gazdálkodás: bevételek – 7,2 milliárd Ft, kiadások 4,9 md Ft
bérjellegű 2,66 md Ft, állománygyarapítás 2,44 md Ft
- Nyitva tartás/hét: 19 óra.. , 82 óra CEU, 84 óra PTE, 168 óra
Semmelweis KK
- Állomány: 1200 kötet – 1,8 millió kötet SZTE, 3,3 millió kötet
DEENK (de 6,1 millió db dokumentum)
- Állománygyarapítási kiadások: 32 ezer Ft-tól – 320 m Ft SZTE, 332
m Ft PTE, 409 m Ft DEENK, 352 m Ft Semmelweis Központi
- Könyvtári munkakörben: 0 anonym – 120 SZTE, 136 DEENK

Forrás: A magyarországi könyvtárak statisztikai adatai 2014.

<http://ki.oszk.hu/content/magyarorszag-i-konyvtarak-statisztikai-adatai>, letöltve 2016. április 6.

Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma – Stratégiai koncepció 2016-2018.

Küldetés

Az EKK egyszerre szolgálja tagságát, a magyar felsőoktatás szereplőit és a magyar könyvtárak együttműködő hálózatát.

- Tevékenységével felhívja a figyelmet az egyetemi/felsőoktatási könyvtárak szerepére a kutatási kiválóság, a hallgatói eredményesség és a munkaerő-piaci sikeresség támogatásában
- Képviselet a felsőoktatási könyvtárak véleményét és érdekeit a kormányzat, a könyvtáros-információs szakma és más érintettek előtt.
- Elősegíti a felsőoktatási könyvtárak együttműködését, a tudás és a jó gyakorlatok megosztását.
- Részt vesz hazai és nemzetközi együttműködésekben határos és hatékony szolgáltatások nyújtása és a szakma fejlesztése érdekében.

EKK Stratégiai koncepció 2016-2018.

Alapértékek

- a társadalom és a gazdaság, benne az egyének és közösségek fejlődésének elősegítése a magas színvonalú tudományos információhoz való minél szabadabb hozzáférés biztosításával
- a demokrácia, a nyitottság és az együttműködés tisztelete
- a könyvtárak és információs intézmények mint a fenntartható társadalom alapintézményeinek elismertetése

EKK Stratégiai koncepció 2016-2018. Kulcsterületek

1. A könyvtárak és könyvtári szakemberek előtt álló változások feltérképezése

felsőoktatás változása, kutatási folyamat változása, tanulási módok,
könyvtári funkciók, működési modellek, képességek, tudás

Feladatok

- helyzetelemzés a magyar felsőoktatási könyvtárak működési környezetéről (jogi szabályozás, finanszírozás, felsőoktatás változása benne a hallgatók jellemzői, tanulási és kutatási folyamat változásai, technológiai lehetőségek és igények, társadalmi jellemzők, politikai elvárások, személyi állomány),
- a helyzetelemzés nyomon követése és folyamatos aktualizálása,
- nemzetközi trendek figyelése és adaptálása

EKK Stratégiai koncepció 2016-2018. Kulcsterületek

2. A gyűjtemények átértelmezése és fenntarthatóságuk biztosítása

kivételes érték, eltérőek, különféle hordozók – digitális forma, más filozófia, hagyományos könyvtáros szemlélet, gyűjtemény átértelmezése – a felhasználó

Feladat

- a gyűjtemények szabványos feltárásának ösztönzése
- a nyomtatott, kéziratos és digitális gyűjtemények megőrzése
- a digitalizálási és a tartós megőrzési tevékenység országon belüli és nemzetközi összehangolása a biztonság és a hatékonyság követelményei alapján, a párhuzamosságok kiküszöbölése
- szabványok használata és elterjesztése a feltárásban és a digitalizálásban

EKK Stratégiai koncepció 2016-2018.

Kulcsterületek

3. Tartalmakhoz való hozzáférés elősegítése

tudományos tartalom - saját és bérelt, torz piacszerkezet – konzorciumi előfizetés – EISZ (tudományos), és egyediek, méltányos használati feltételek és költségmegosztás, OA tartalmak növelése, szerzői jogi korlátozások enyhítése, információ keresés-kezelés és tanulási tevékenység segítése

Feladat:

- a gyűjtemények gyűjteményi és egyedi szintű feltárása, láthatóságuk biztosítása
- javaslattétel közérdekűnek tekinthető magyar digitális tartalmak központilag finanszírozott megvásárlására és nyíltan hozzáférhetővé tételére,
- a magyar könyvtárakban és közgyűjteményekben található digitális tartalmak szabványos kereshetőségének megteremtése, illetve javítása
- az előfizetett és a vásárolt digitális tartalmak esetében méltányos piaci feltételek szorgalmazása, hatékony és kölcsönösen előnyös együttműködések és használati modellek kialakítása
- lobbitevékenység a szerzői jogi korlátozások enyhítéséért
- információs írástudás oktatása, hallgatók képzése a könyvtári szerep elismertetése

EKK Stratégiai koncepció 2016-2018.

Kulcsterületek

4. A nyitott tudomány támogatása

Kutatási folyamat támogatása, eredmények disszeminációja, tudásvagyon megőrzése és láthatóvá tétele, nyitott tudomány – korlátozások megszüntetése, új kommunikációs modell, társadalmi haszon, etikus tudomány

Feladat:

- nyílt hozzáférésű közzétételi csatornák (repozitóriumok, OA folyóiratok) működtetése és népszerűsítése, IR-k beépítése a kutatási ciklusba
- a nyílt hozzáférés piaci modelljének alakítása (átláthatóság és méltányosság)
- a tudományos kommunikáció új formáinak támogatása, népszerűsítése
- kutatási adatkezelés, kutatási adatok nyilvánosságának és újrahasznosíthatóságának támogatása
- etikus és felelős kutatási modellek és magatartás támogatása (plágium és hamis eredmények, társadalmilag kívánatos hasznosítás, közösségi részvétel, tudomány népszerűsítés, esélyegyenlőségi szempontok...)

EKK Stratégiai koncepció 2016-2018.

Kulcsterületek

5. Tanulástámogatás

Felsőoktatás – tanulási módszerek (hibrid, adaptív, együttműködő, probléma-megoldó...) technológia BYOD és mobil, appok, tanulási terek, önállóság – több személyre szabott segítség

Feladat

- felsőoktatás változásának, oktatási-tanulási módszerek figyelése, fórumok, irányelvek könyvtári adaptációhoz
- könyvtárosok felkészítése az információs írástudás, tanulási készségek oktatására
- általános segédletek, tanulási objektumok kidolgozása
- új tanulási modelleket támogató rugalmas könyvtári térhasználati modellek kidolgozása, javaslattevél pályázati kiírásokra

EKK Stratégiai koncepció 2016-2018.

Kulcsterületek

5. Vezetés, szervezeti kultúra, szakértelem

Átalakuló szakma, szakértelem és képességek, rutinok, utasítás-lánc, innovációt, csapatmunkát támogató kultúra, munkatársi és vezető utánpótlás

Feladat:

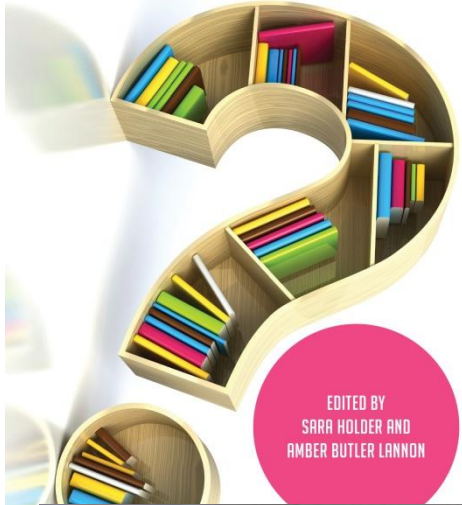
- a könyvtáros/információs szakember szükséges tudásainak és képességeinek felmérése, közvetítése a képző intézmények felé
- a továbbképzés formális és informális rendszerének fejlesztése, a finanszírozási lehetőségek biztosítása
- gondoskodás a vezetői utánpótlásról képzés, mentorálás és hálózatépítés révén
- a kreatív gondolkodást ösztönző, probléma-feltáró rendezvények szervezése, vitafórumok, korszerű kommunikációs csatornák működtetése a könyvtáros szakma részére
- a jó gyakorlatok terjesztése a minőségbiztosítás és benchmarking ésszerű alkalmazása mellett

BUDAPESTI
CORVINUS
EGY

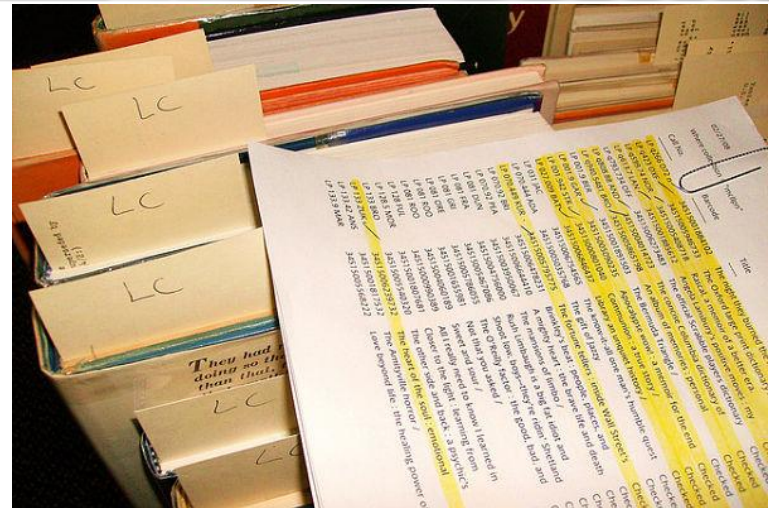
EGY
KÖNYV
TÁR

DIFFICULT DECISIONS: CLOSING & MERGING ACADEMIC LIBRARIES

EDITED BY
SARA HOLDER AND
AMBER BUTLER LANNON

Merre
tovább, Könyvtár?

Köszönöm a figyelmet!